

RECHTSPRAAK

Is het eenzijdig intrekken van een lokale verlofregeling voor oudere werknemers (recuperatieregeling) in strijd met de Cao Gemeenten 2023?*Feiten*

In 2011 is in binnen de gemeente Veldhoven een recuperatieregeling vastgesteld waarin aan oudere werknemers op voltijdbasis 0,5 uur arbeidstijdverkorting per dag wordt toegekend. Deze recuperatieregeling is altijd onderdeel geweest van het lokaal arbeidsvoorwaardenoverleg als bedoeld in hoofdstuk 12 van de Cao Gemeenten en voorheen hoofdstuk 12 van de CAR-UWO, dat volgens het geldende convenant bij de gemeente Veldhoven plaatsvindt tussen de gemeente enerzijds en (de arbeidsvoorwaardencommissie van) de OR van de gemeente Veldhoven (hierna: 'de AVC') anderzijds. Binnen de gemeente Veldhoven wordt de Cao Gemeenten toegepast. In de meest recente versie van deze Cao, die loopt van 1 januari 2021 tot en met 1 januari 2023, hebben cao-partijen een akkoord bereikt over het harmoniseren van enkele verlofregelingen. Deze harmonisatie is ingegaan op 1 januari 2023. De gemeente Veldhoven heeft zich jegens de AVC op het standpunt gesteld dat het continueren van de recuperatieregeling, gelet op de harmonisatie van de verlofregelingen en het standaardkarakter van de Cao, niet langer mogelijk is. Om die reden is de regeling door de gemeente Veldhoven met ingang van 1 januari 2023 afgeschaft. De AVC kan zich met dit standpunt niet verenigen en is van mening dat de recuperatieregeling kan en moet worden voortgezet. Om duidelijkheid te krijgen is daarom in gezamenlijkheid besloten deze kwestie, conform het reglement over de werkwijze, aan de kantonrechter voor te leggen.

Oordeel

De vraag die partijen verdeeld houdt, is of de op dit moment geldende Cao Gemeenten ruimte biedt om de recuperatieregeling te continueren. Hierbij is van belang hoe de cao moet worden uitgelegd en wat het karakter van de cao is. De Cao Gemeenten heeft een standaardkarakter. Tussen partijen is niet in geschil dat afwijking van een standaard-cao, zoals de Cao Gemeenten, in beginsel niet is toegestaan. Wel is in geschil of het is toegestaan om in aanvulling op de Cao afspraken te maken. Aanvullende afspraken, zoals het handhaven van de recuperatieregeling, zijn volgens de OR niet strijdig met het standaardkarakter van de cao. De gemeente Veldhoven deelt dit standpunt van de OR niet. Naar het oordeel van de kantonrechter moet een aanvulling op een cao taalkundig worden aangemerkt als een afwijking van de cao, indien in die aanvulling een onderwerp wordt geregeld dat ook al in de cao is geregeld. De recuperatieregeling en het daaraan verbonden verlof vallen onder de definitie van vakantie, want het verlof ziet op het recupereren van de werknemer. De primaire

stelling van de OR dat de recuperatieregeling een duurzame inzetbaarheidsmaatregel is (en geen regeling in het kader van vakantie en verlof) die thuishoort in hoofdstuk 8 van de Cao (dat niet door de verlofharmonisatie kan worden aangetast), wordt niet gevolgd. Het oorspronkelijke doel van de recuperatieregeling, dat werknemers van 60 jaar en ouder 0,5 uur per dag opnemen om hun dagen te verkorten, is namelijk verworpen tot een bovenwettelijk vakantieverlof, zoals door de gemeente Veldhoven onweersproken is gesteld. Bij werknemers van 60 jaar en ouder wordt bij een voltijddienstverband immers jaarlijks 120 uur extra bovenwettelijk en vrij opneembaar verlof toegevoegd aan hun vakantieverlof. Dat de bedoeling van de recuperatieregeling van oorsprong een duurzame inzetbaarheidsmaatregel is, zoals de OR heeft toegelicht, doet aan de praktijk (dus dat werknemers, die hierop aanspraak kunnen maken, het aantal uren kunnen inzetten als vakantie) niet af. De kantonrechter is dan ook, mede gelet op het standaardkarakter van de cao, van oordeel dat met de verlofharmonisatie en met het invoeren van het spaarverlof er geen basis meer is in de cao voor een lokaal toegepast en minder breed inzetbaar recuperatieverlof. Omdat de kantonrechter van oordeel is dat de recuperatieregeling binnen de gemeente Veldhoven geen duurzame inzetbaarheidsmaatregel is, maar een regeling in het kader van vakantie en verlof, ligt de stelling van de OR voor, die inhoudt dat de recuperatieregeling in ieder geval geen bovenwettelijke vakantieregeling is, maar moet worden gezien als een verlofregeling, waardoor het de gemeente Veldhoven nog steeds vrijstaat deze regeling te continueren. De kantonrechter deelt het standpunt van de gemeente Veldhoven. Uit de systematiek van de cao volgt dat het lokaal overleg niet is bedoeld om lokale verlofregelingen te behouden die in strijd zijn met de verlofharmonisatie die per 1 januari 2023 is ingevoerd. In artikel 12.2 ("Onderwerpen") zijn de regelingen/bepalingen genoemd die onderwerp van overleg kunnen zijn binnen het lokaal overleg. Dat het overleg over de lokale vormen van verlof is geschrapt, komt dus voort uit het feit dat de mogelijkheid van artikel 6.14 Cao Gemeenten (2021-2022) in de Cao Gemeenten 2023 is komen te vervallen. Dit artikel voorzag in de mogelijkheid om naast de verlofvormen in de cao, andere regelingen voor lokale vormen van verlof, zoals de recuperatieregeling, vast te stellen. Met de verlofharmonisatie is er (vanwege het standaardkarakter van de Cao 2023) geen ruimte meer voor andere (lokale) verlofregelingen dan die in hoofdstuk 6 Cao Gemeenten zijn opgenomen. Om die reden is er dus ook geen mogelijkheid meer om overleg te voeren over de recuperatieregeling.

Instantie: Rechtbank Oost-Brabant

Datum uitspraak: 14-07-2023

ECLI: ECLI:NL:RBOBR:2023:3585

Zaaknummer: 10406449 \ EJ VERZ 23-142

Rechters: G.J. Roeterdink

Advocaten: J. de Waard en J.C.M. de Roover

Wetsartikelen: